

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 311/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. L. Š., N., zastúpenej advokátkou JUDr. P. B., N., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Re/569/2009 a sp. zn. 1 Nre/127/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. L. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júna 2009 doručená sťažnosť Mgr. L. Š., N. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Re/569/2009 a sp. zn. 1 Nre/127/2009.

Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka podala 17. apríla 2009 návrh na zápis spoločnosti do obchodného registra, kde bola vec vedená pod sp. zn. 1 Re/569/2009. Okresný súd ako registrový súd nevykonal v zákonom ustanovenej lehote zápis a ani jej v zákonom ustanovenej lehote neoznámil odmietnutie vykonania zápisu. Lehota na vykonanie zápisu, resp. na vyhotovenie oznámenia o odmietnutí vykonania zápisu podľa sťažovateľky uplynula registrovému súdu 24. apríla 2009. Až na sťažovateľkinu žiadosť o informáciu o stave konania bolo 13. mája 2009 vydané oznámenie o odmietnutí zápisu do obchodného registra z dôvodov, s ktorými podľa sťažovateľky nie je možné súhlasiť. V súlade s oznámením o odmietnutí vykonania zápisu sťažovateľka 27. mája 2009 podala námietky proti odmietnutiu vykonania zápisu a doplnila svoje podanie o listiny uvedené v oznámení. Vec bola ďalej vedená pod sp. zn. 1 Nre/127/2009.

Sťažovateľka ďalej uvádza:

„Lehota na vykonanie resp. odmietnutie vykonania zápisu uplynula registrovému súdu dňa 10. 06. 2009. Opätovne však registrový súd v uvedenej lehote nerozhodol.

Sťažovateľka dňa 17. 06. 2009 podala Žiadosť o informáciu o stave konania...

Do dnešného dňa, t. j. viac ako dva mesiace po podaní návrhu na zápis spoločnosti do obchodného registra, nebolo rozhodnuté o podaní sťažovateľky.

Vzhľadom na opakujúce sa prieťahy v konaní ako i na základe uvedeného sťažovateľka stratila dôveru v súdny systém SR a istotu, ktorú jej má poskytovať. Skutočnosť, že registrový súd opakovane nerešpektoval zákonom ustanovené lehoty na vykonanie zápisu resp. vydanie oznámenia o odmietnutí vykonania zápisu vytváral existenciu právnej neistoty sťažovateľky...

Nerešpektovanie zákonom ustanovených lehôt na rozhodnutie o podaní sťažovateľky súdom je možno považovať za závažné porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. v primeranej lehote, pričom s takýmto názorom sa v zmysle nižšie uvedených náleзов stotožňuje i judikatúra Ústavného súdu...

Spôsob, akým v konaní postupuje Okresný súd Nitra – Obchodný register v konaní o zápis spoločnosti 1 Re/569/2009 a v konaní 1 Nre/127/2009, v rámci ktorých sťažovateľka žiada o zápis spoločnosti, sa zdá byť z pohľadu sťažovateľky pomalý a nedôrazný.

Z uvedeného vyplýva, že Okresný súd v Nitre – Obchodný register právnu neistotu sťažovateľky neodstránil a tá pretrváva po dobu viac ako 2 mesiace, t. j. odo dňa 24. 4. 2009 – kedy malo byť vydané rozhodnutie o vykonaní zápisu spoločnosti do obchodného registra resp. o odmietnutí vykonania zápisu.

V uvedenom období sťažovateľka nemohla začať rozvíjať svoje podnikateľské aktivity, keďže nemala k dispozícii výpis z obchodného registra. Opakované nerešpektovanie lehôt registrovým súdom vyvolalo u sťažovateľky značnú nedôveru v celý súdny systém. Rovnako tak i správanie a kroky (doteraz uskutočnené) vyššieho súdneho úradníka a registrového súdu vyvolávajú v sťažovateľke pocit bezmocnosti a bezbrannosti. “

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Okresný súd Nitra – Obchodný register v konaní o zápis spoločnosti B., s. r. o. vedenom pod sp. zn. 1 Re/569/2009 porušil základné právo Mgr. L. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresný súd Nitra – Obchodný register v konaní o zápis spoločnosti B., s. r. o. vedenom pod sp. zn. 1 Nre/127/2009 porušil základné právo Mgr. L. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Mgr. L. Š. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 20.000 Euro (slovom: dvadsaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Nitra – Obchodný register povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Nitra – Obchodný register je povinný uhradiť Mgr. L. Š. trovy právneho zastúpenia v sume 245,70 Euro na účet advokátky: JUDr. P. B., vedený v Č., a. s., č. ú:..., a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. “

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podmienky konania o sťažnostiach sú upravené v ustanoveniach § 20 a § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie všeobecnej alebo osobitnej podmienky je dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že nekonaním okresného súdu o zápis spoločnosti do obchodného registra v zákonom ustanovených lehotách došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa ustanovenia § 31 ods. 2 zákona o ústavnom súde zaslal ústavný súd sťažnosť na vyjadrenie predsedovi okresného súdu, ktorý vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 1046/09 doručenom ústavnému súdu 8. septembra 2009 okrem iného uviedol:

„Na tunajší súd bol dňa 17. 04. 2009 podaný návrh na zápis spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra. Návrh bol vedený pod sp. zn. 1 Re 569/2009. Navrhovateľka – sťažovateľka Mgr. L. Š. žiadala o vykonanie zápisu spoločnosti do obchodného registra Okresného súdu Nitra s obchodným menom B., s. r. o. so sídlom N..., K návrhu boli priložené prílohy v počte 12 kusov. V rámci vybavovania predmetnej veci bolo lustráciou v obchodnom registri zistené, že spoločnosť s totožným obchodným menom je v obchodnom registri zapísaná. Z uvedeného dôvodu, ako aj z dôvodu nepreukázania povinnosti podľa § 2 ods. 3 Obchodného zákonníka (nebol predložený list vlastníctva, ktorým prenajímateľa preukazuje vlastnícke právo k prenajímanej nehnuteľnosti a súhlas vlastníka nehnuteľnosti na zriadenia sídla spoločnosti), bol návrh na zápis konajúcim súdnym úradníkom odmietnutý, o čom bolo vydané potvrdenie zo dňa 13. 05. 2009 pod č. k. 1 Re 569/2009-16, ktoré si navrhovateľka prevzala dňa 18. 05. 2009.

Podľa ustanovenia § 8 ods. 1 zák. č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri v znení zmien a doplnkov, ak sú splnené podmienky podľa § 6 a 7 cit. zák. registrový súd vykoná zápis v lehote piatich dní od doručenia návrhu na zápis. Návrh na zápis bol na súd podaný dňa 17. 04. 2009, v piatok. V prípade splnenia podmienok mal byť zápis vykonaný

do 5 pracovných dní t. j. do 24. 04. 2009, avšak v zmysle opatrenia predsedu súdu o predĺžení lehoty na vykonanie zápisu o desať dní, podľa § 13 ods. 3 zák. č. 530/2003 Z. z., mal byť zápis vykonaný do 04. 05. 2009. Nakoľko však v danom prípade podmienky na zápis neboli splnené, bolo vydané oznámenie o odmietnutí vykonania zápisu dňa 13. 05. 2009, čo je 9 dní po lehote podľa ods. § 8 ods. 1, v spojení s § 13 ods. 3 zák. č. 530/2003 Z. z. Ustanovenie § 8 ods. 4 cit. zák., v zmysle ktorého sa oznámenie odošle alebo vydá navrhovateľovi bez zbytočného odkladu po uplynutí lehoty podľa ods. 1, tak bolo dodržané. Máme za to, že lehota v ktorej bolo vydané oznámenie (v skutočnosti ide o 6 pracovných dní) nepredstavuje zbytočné prieťahy v konaní.

Dňa 27. 05. 2009 boli na súd podané námietky, vedené pod sp. zn. 1 Nre 127/2009, ktorými navrhovateľka odstránila nedostatky, pre ktoré nebol zápis vykonaný. O námietkach malo byť v súlade s § 200b ods. 2 OSP rozhodnuté do desiatich pracovných dní od ich doručenia t. j. do 10. 06. 2009, avšak vzhľadom na to, že predseda súdu v zmysle § 13 ods. 3 zák. č. 530/2003 Z. z. predĺžil lehotu na vykonanie zápisu o desať dní, tak potom do 20. 06. 2009. Potvrdenie o vykonaní zápisu spoločnosti do obchodného registra bolo vydané dňa 19. 06. 2009, teda v rámci predĺženej lehoty a navrhovateľka si ho prevzala dňa 22. 06. 2009.“

Ústavný súd z predložených spisov okresného súdu zistil, že sťažovateľka podala 17. apríla 2009 na okresnom súde návrh s prílohami na zápis spoločnosti B., spoločnosť s ručením obmedzeným, do obchodného registra. Konanie o zápis do obchodného registra bolo vedené pod sp. zn. 1 Re/569/2009. Keďže sťažovateľke v zákonnej lehote nebolo doručené potvrdenie o vykonaní zápisu ani oznámenie o odmietnutí vykonania zápisu, informovala sa o stave konania listom z 11. mája 2009. Opatrením predsedu okresného súdu bola v zmysle § 13 ods. 3 zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon „o obchodnom registri“) predĺžená lehota v konaní o zápis do obchodného registra o 10 dní zo závažných prevádzkových dôvodov. Okresný súd vydal 13. mája 2009 oznámenie o odmietnutí vykonania zápisu do obchodného registra z dôvodu nepredloženia zákonom požadovaných listín k návrhu. Oznámenie bolo sťažovateľke doručené 18. mája 2009. Sťažovateľka podala podľa § 8 ods. 4 zákona o obchodnom registri 27. mája 2009 námietky

proti odmietnutiu vykonania zápisu, ktorými zároveň odstránila nedostatky, pre ktoré jej bolo vykonanie zápisu odmietnuté. Konanie o námietkach bolo vedené pod sp. zn. 1 Nre/127/2009. Sťažovateľka požiadala listom zo 17. júna 2009 o informáciu o stave konania. Predseda okresného súdu opatrením z 19. júna 2009 predĺžil lehotu aj v tomto konaní o 10 dní. Zároveň bolo 19. júna 2009 vydané potvrdenie o zápise spoločnosti B., s. r. o., do obchodného registra. Sťažovateľka prevzala potvrdenie o zápise spoločnosti 22. júna 2009. V ten istý deň bola ústavnému súdu doručená jej sťažnosť na priet'ahy v konaní.

K otázke priet'ahov v konaní ústavný súd už vyslovil, že pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy a obdobne aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru je pojmom autonómnym, ktorý sa v zásade viaže na konanie orgánov verejnej moci pri ich rozhodovacej činnosti o základných právach a slobodách fyzických osôb a právnických osôb.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci.

Jedným z orgánov verejnej moci sú aj všeobecné súdy, ktoré vykonávajú svoju právomoc podľa čl. 142 ods. 1 ústavy, keď rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach...

Nie každé konanie súdu je rozhodovanie o občianskoprávných nárokoch, ktoré v čase trvania vyvolá právnu neistotu u účastníka konania až do právoplatného meritórneho rozhodnutia vo veci.

Popri svojich základných právomociach vyplývajúcich z čl. 142 ods. 1 ústavy všeobecný súd vykonáva aj inú činnosť, ktorá sa neviaže na rozhodovanie v merite veci, a teda súvisí aj s otázkou existencie právnej istoty v týchto konaniach.

Pri iných činnostiach súdu nemôže dôjsť k porušeniu právnej istoty, lebo všeobecný súd nerozhoduje o základných právach a slobodách, ale „vykonáva zápis“, „prijíma do úschovy“, „vydá osvedčenie o európskom exekučnom titule“, teda deklaruje existujúce právne skutočnosti, avšak o nich v tomto osobitnom administratívnom type konania nerozhoduje. Keďže o nich nerozhoduje, nemôže ani narušiť princíp právnej istoty, ktorý sa viaže iba na meritórne rozhodovanie.

Sťažovateľka namietala vykonanie takejto inej činnosti súdu, teda zápisu v určitej lehote ustanovenej osobitným právnym predpisom.

Ústavný súd už v inom svojom rozhodnutí (III. ÚS 24/07) zaujal stanovisko k otázke lehôt v konaní, keď uviedol, že pri ich skúmaní je potrebné sa zaoberať aj ich účelom a charakterom.

Pri takomto skúmaní možno lehoty ustanovené na úkony registrácie v obchodnom registri považovať za lehoty procesnoprávne.

S takýmito lehotami, keďže sa neviažu na rozhodovanie v merite veci o základných právach a slobodách, ale len deklarujú už meritórne rozhodnuté právne skutočnosti, nemožno viazať ani princíp právnej istoty vykonať deklaráciu vzťahov v určitej procesnoprávnej lehote.

Inými slovami, princíp právnej istoty nemôže byť narušený nedodržaním procesnoprávnej lehoty, keď všeobecný súd nerozhoduje o základných právach a slobodách fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale len deklaruje vykonanie administratívnych úkonov.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní, ktoré namietala, nenachádzala v právnej neistote, preto nemohlo dôjsť ani k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nekonaním okresného súdu pri výkone jeho inej činnosti, než je výkon súdnej právomoci.

Keďže v čase, ktorý sťažovateľka namieta, nedochádzalo k porušovaniu jej základného práva a slobody, ústavný súd jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. októbra 2009